

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Høringsnotat

Forslag til endring i forskrift om tilskudd til studentboliger (regler om tilbakebetaling av mottatt tilskudd).

1. desember 2020

1. Innledning

Kunnskapsdepartementet sender med dette på høring forslag til endringer i forskrift 28. januar 2004 nr. 424 om tilskudd til studentboliger.

Departementet foreslår å endre reglene om tilbakebetaling av mottatt tilskudd i tilfeller der studentboligen avhendes, omdisponeres eller på annen måte overføres til tredjepart.

Endringen er varslet i departementets budsjettproposisjon, Prop. 1 S (2020–2021) kap. 270. Forskriftsendringen som foreslås her, forutsetter at Stortingets budsjettvedtak samsvarer med forslaget i proposisjonen. Endringen vil i så fall gjelde fra 1. januar 2021.

2. Bakgrunnen for forslaget

Rimelige studentboliger er et viktig virkemiddel for å sikre like muligheter for å ta utdanning. Det overordnede formålet med dagens tilskuddsordning er å sikre at det finnes et tilstrekkelig antall tjenlige boliger for studenter ved aktuelle studiesteder, og at de kan tilbys til en husleie som studentene kan håndtere.

Tilgang til rimelige boliger for studenter er et sentralt utdanningspolitisk virkemiddel. På tross av økte bevilgninger til bygging av studentboliger har byggingen av nye boliger stoppet opp de siste årene. Kunnskapsdepartementet har de tatt flere initiativ for å løse utfordringene dette medfører. Blant annet nedsatte departementet i 2018 en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å se på tilskuddsordningen og fremme forslag som gjør at de tilgjengelige ressursene brukes effektivt og fremtidsrettet. Arbeidsgruppen vurderte blant annet alternative finansieringsmodeller for studentboliger. Ett av forslagene fra arbeidsgruppen var en modell hvor tilbakebetalingskrav ikke er evigvarende, men at tilskudd avskrives på samme måte som i tippemiddelordningen.

3. Departementets vurderinger og forslag

I dag kan departementet med hjemmel forskrift om tilskudd til studentboliger kreve at alt tilskudd tilbakebetales dersom studentboligene avhendes eller på annen måte overføres til tredjepart. Arbeidsgruppen fra 2018 anbefalte en ordning der tilskudd skal tilbakebetales i sin helhet dersom bygget avhendes, omdisponeres eller på annen måte overføres til tredjepart før det er gått ti år. Videre innebærer en ordning tilsvarende tippemiddelordningen at mottatt tilskudd ved avhending mv. som skjer mellom det 10. og 30. året skal avskrives med fem prosent per år. Etter 30 år vil tilskuddet være avskrevet.

Dagens tilbakebetalingsordning som er skissert i forskrift om tilskudd til studentboliger § 9, er basert på at forutsetningene for tilskuddet er at det benyttes til studentboliger etablert i regi av studentsamskipnader og studentboligstiftelser, og at disse forutsetningene er brutt dersom boligene avhendes eller på annen måte overføres til tredjepart. Dette gjelder uavhengig av hvor lenge en tilskuddsfinansiert bolig har tjent formålet.

Dersom man ikke har et evigvarende tilbakebetalingskrav, men heller anser tilskuddet som brukt i tråd med formålet dersom bygningen har blitt benyttet som studentbolig over en lengre periode, vil dette over tid redusere samskipnadens plikt til å tilbakebetale tilskuddet og på den måten bidra til å redusere studentenes bokostnader. For at tilskuddet skal få maksimal effekt og bidra til redusert husleie for studentene, foreslår departementet at tilbakebetalingskravet skal reduseres over tid.

I tråd med anbefalingen fra arbeidsgruppen foreslår departementet at det skal være et absolutt tilbakebetalingskrav de første 15 årene etter tildelingen, og at forpliktelsen skal

anses som ettergitt etter 30 år. Departementet foreslår en ordning der tilskudd skal tilbakebetales i sin helhet dersom bygget avhendes, omdisponeres eller på annen måte overføres til tredjepart før det er gått 15 år, og at mottatt tilskudd ved avhending mv. som skjer mellom det 15. og 30. året skal avskrives med 3,33 prosent av opprinnelig tilskudd per år. Etter 30 år vil tilskuddet være ettergitt.

Ordningen avviker marginalt fra arbeidsgruppens forslag. Ved avhendelse eller omdisponering før det har gått 15 år må hele tilskuddet tilbakebetales, arbeidsgruppens forslag var 10 år. Etter 15 år må 50 prosent av tilskuddet tilbakebetales, arbeidsgruppens forslag ville gitt krav om tilbakebetaling av 75 prosent. Etter 30 år vil hele tilskuddet være ettergitt etter begge modeller. Departementets modell legger til rette for at byggene kan avskrives lineært, med samme årlige avskrivningssats over 30 år. Etter 15 år vil studentboligene være avskrevet med 50 prosent, som tilsvarer ettergitt tilskudd etter 15 år osv.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget har ikke vesentlige negative økonomiske eller administrative konsekvenser for staten eller for studentsamskipnadene.

Forslaget påvirker ikke de årlige bevilgningene til bygging av studentboliger, men statens inntekter som følge av tilbakebetaling av tilskudd kan bli redusert som følge av endringen. Det er vanskelig å tallfeste effekten av forslaget. I perioden 2015 til 2019 er det tilbakebetalt 9,5 millioner kroner. Kunnskapsdepartementet har imidlertid praksis for å innvilge søknader fra studentsamskipnadene om regulering av tilskuddet. Det betyr at tilskudd man i utgangspunktet har plikt til å tilbakebetale, etter søknad kan investeres i bygging av nye boliger. På denne bakgrunn legger departementet til grunn at forslaget ikke har vesentlige økonomiske konsekvenser for statens inntekter.

Forslaget vil bidra til økt forutsigbarhet for studentsamskipnadene. De kan innrette seg slik at de aldri trenger å tilbakebetale mottatt tilskudd. Kunnskapsdepartementet legger til grunn at inntektsføring av tilskudd gjøres lineært med 3,33 prosent per år over 30 år, også for tidligere mottatte tilskudd. Dette vil bidra til en liten økning i bokført egenkapital hos mange av samskipnadene. Dette gir ingen kontant/likviditetseffekt.

5. Forslag til forskrift

Utkast til forskrift [dato] om endringer i forskrift 28. januar 2004 nr. 424 om tilskudd til studentboliger.

I

I forskrift 28. januar 2004 nr. 424 om tilskudd til studentboliger skal § 9 lyde:

§ 9 Krav om tilbakebetaling

Departementet kan kreve tilskuddet tilbakebetalt dersom forutsetningene for tilskuddet ikke overholdes.

Studentboliger som helt eller delvis er finansiert med tilskudd, kan ikke avhendes eller pantsettes uten departementets samtykke. Studentsamskipnader og

studentboligstiftelser skal tinglyse en urådighetserklæring i forbindelse med tilsagn om tilskudd.

Hvis studentboligene avhendes, omdisponeres til andre formål eller på annen måte overføres til tredjepart før det har gått 15 år siden bygget ble ferdigstilt, skal hele det mottatt tilskuddet tilbakebetales. Etter 15 år reduseres forpliktelsen med 50 prosent. Deretter reduseres den resterende forpliktelsen med 3,33 prosent av opprinnelig tilskudd de neste 15 årene. Etter 30 år er hele tilskuddet ettergitt. Denne bestemmelsen gjelder også for tidligere mottatte tilskudd.

II

Forskriften gjelder fra 1. januar 2021.